

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНВЕРТАРИЗАЦІЇ

Інвентаризація є головним методом контролю і обліку ресурсів, майна та інших цінностей на підприємстві. Вона покликана виявляти розбіжності між даними обліку і фактичною наявністю матеріальних і нематеріальних цінностей.

Інвентаризація – це перевірка і документальне підтвердження наявності та стану матеріальних та інших цінностей, основних засобів та вкладень підприємства, розрахунків і зобов'язань, звіряння фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку, врегулювання виявлених різниць та відображення результатів інвентаризації в обліку.

Мета проведення інвентаризації - встановлення відхилень облікових даних від фактичної наявності господарських засобів, що може бути спричинено помилками в обліку, природними втратами або псуванням матеріальних цінностей, зловживанням матеріально відповідальних осіб тощо.

Завданнями інвентаризації є: забезпечення контролю за наявністю і станом майна, його рухом, використанням матеріальних, фінансових, нематеріальних, природних та енергоресурсів відповідно до затверджених норм, плану тощо; виявлення майна, що втратило свої споживчі властивості, зіпсованого, невикористаного і непотрібного у господарстві, а також того, що знаходиться поза обліком: виявлення стану розрахунків, встановлення фактичної наявності або підтвердження розмірів дебіторської заборгованості; виявлення понаднормово використаних та невикористаних матеріальних цінностей; перевірку дотримання правил і умов збереження майна; контроль за станом обліку і звітності матеріально відповідальних осіб; перевірку дотримання діючих положень про матеріальну відповідальність [1].

Інвентаризація може бути кількох видів:

1. Залежно від періодичності проведення:

- планова (готується заздалегідь, передбачає вивчення загального стану справ щодо відповідності оперативного обліку обліковій політиці та документального оформлення господарських операцій);

- раптова (проводиться без попередньої підготовки, передбачає встановлення порушень та осіб, які їх допускають, розробка заходів по попередженню таких порушень в майбутньому).

2. Залежно від повноти охоплення:

- повна (передбачає перевірку активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджується їх наявність, визначається придатність до подальшого використання);

- часткова (охоплює лише частину засобів чи зобов'язань і проводиться для забезпечення точності облікових або звітних даних з метою посилення боротьби зі втратами і зміцнення фінансової дисципліни).

3. Залежно від способу проведення:

- суцільна (передбачає інвентаризацію всіх без винятку об'єктів);

- вибіркова (охоплює тільки окремі назви цінностей і є доцільною, якщо порівняно недавно проводилась повна інвентаризація);

- контрольна (проводиться в період повної суцільної інвентаризації або відразу по її закінченню в межах 10 % номенклатури, найчастіше найбільш цінних).

4. Відповідно до законодавства:

- обов'язкова (проводиться в ряді випадків, що визначені згідно чинного законодавства);

- добровільна (проводиться у разі необхідності за письмовим розпорядженням керівника підприємства) [2].

При здійсненні інвентаризації дотримуються таких принципів: безперервності; гласності; документального оформлення; доцільності; економічності; ефективності; матеріальної відповідальності; нейтральності; об'єктивності; обов'язковості; оперативності; оцінки результатів; плановості; повноти; пред'явлення наявних об'єктів контролю; раптовості; своєчасності; точності; юридичної правочинності результатів.

Можна виділити такі функції інвентаризації:

- інформаційна (перевірка наявності майна, інших цінностей та зобов'язань);

- контрольна (зіставлення фактичної наявності майна, інших цінностей із даними бухгалтерського обліку);

- організаційно-допоміжна (виявлення недоліків в умовах зберігання та механізми використання майна, інших цінностей та напрацювання рекомендацій щодо їх усунення [3].

Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачається, що підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Річній інвентаризації підлягають активи і зобов'язання підприємства, а також активи, які не належать підприємству.

Річна інвентаризація повинна провадитися не раніше 1 жовтня звітного року – для матеріальних цінностей, коштів і зобов'язань; один раз на три роки – для будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів основних фондів; один раз на п'ять років – для бібліотечних фондів. Для різних об'єктів існують певні особливості проведення інвентаризації.

Інвентаризація здійснюється постійно діючою інвентаризаційною комісією, склад якої затверджує керівник підприємства. Відповідальність за організацію інвентаризації несе власник (керівник) підприємства.

Для вдалого проведення річної інвентаризації на підприємствах необхідно завчасно її організувати, а саме: рішенням керівника підприємства (як правило, у вигляді наказу) установити строки проведення інвентаризації, склад постійно діючої (робочої) комісії, порядок оформлення результатів інвентаризації; цінності згрупувати та розкласти за назвами, сортами, розмірами в порядку, зручному для підрахунку; перевірити точність вимірювальних приладів [4].

Отже, для того, щоб фінансова звітність не містила помилок та перекручень, які можуть вплинути на рішення користувачів звітності, підприємство повинно проводити інвентаризацію. Вона призначена для перевірки фактичної наявності майна та зобов'язань суб'єкта господарювання та підтвердження даних бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Музиченко О. І. Особливості проведення інвентаризації в сільськогосподарських підприємствах / О. І. Музиченко [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2508>

2. Приймак О. Ю. Інвентаризація запасів: сучасні проблеми методики та практики / О. Ю. Приймак [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/19200/349-356.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

3. Височан О. О. Інвентаризація: сутність, класифікація, принципи, функції та завдання / О. О. Височан. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua>

4. Боярова О. А. Інвентаризація як складова формування достовірної фінансової звітності / О. А. Боярова // ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ. СЕРІЯ: ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ, РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА, ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ, ОБЛІК І ФІНАНСИ. - Серія "Облік і фінанси". – 2013. - № 10-3 (37). – С. 73 – 78.